

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник керівника
(профектор з науково-педагогічної роботи)

Афанасьєв М.В.

Міжнародний інноваційний менеджмент

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітня програма Міжнародний бізнес

Вид дисципліни базова
Мова викладання, навчання та оцінювання українська

Завідувач кафедри

міжнародного бізнесу та економічного аналізу Отенко Ірина Павлівна

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2019

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу
Протокол № 1 від 23.08.2019 р.

Розробник:

Перепелюкова Олена Василівна, к.е.н., доц. кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

1. Вступ

Анотація навчальної дисципліни: Нарощування міжнародної конкурентоспроможності вітчизняних підприємств та економіки України в цілому ґрунтується на використанні інноваційно-інвестиційної моделі розвитку. Розширення міжнародних зв'язків господарюючих суб'єктів України, посилення відкритості вітчизняної економіки у зв'язку із приєднанням нашої держави до Світової Організації Торгівлі різко посилює актуальність підвищення ефективності інноваційної діяльності українських підприємств будь-якої галузі. Тому опанування сучасних інструментів та технологій інноваційного менеджменту транснаціональних корпорацій (ТНК), які довели свою високу ефективність на світових ринках, стає сьогодні актуальним завданням для вітчизняних менеджерів. У зв'язку з цим вивчення дисципліни «Міжнародний інноваційний менеджмент» є необхідною умовою підготовки висококваліфікованих бакалаврів з міжнародного бізнесу.

Мета навчальної дисципліни: оволодіння сучасними теоретичними основами інноваційного менеджменту та практичними навичками прийняття стратегічних рішень у процесі управління діяльністю та розвитком підприємств у міжнародному середовищі.

Курс	3	
Семестр	1	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	32
	семінарські, практичні	32
Самостійна робота	самостійна робота	86
Форма підсумкового контролю	іспит	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Менеджмент	Стратегічний менеджмент
Мікроекономіка	Підприємництво в міжнародному бізнесі
Макроекономіка	Етика міжнародного бізнесу
Економічний аналіз	Міжнародні фінанси
Маркетинг	Міжнародний операційний менеджмент та логістика
ЗЕД підприємства	
Фінанси підприємств	

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Знати сутність, цілі, складові і закономірності інноваційної діяльності ТНК; культурний контекст інноваційної діяльності; особливості реалізації функцій менеджменту в інноваційній сфері	Вміти оцінювати ризики його реалізації; складати плани інноваційного розвитку компанії (продуктово-тематичні, техніко-економічні, оперативно-календарні);
	Вміти формувати стратегічний набір підприємства,
	Вміти розраховувати основні показники ефективності інноваційної діяльності; адаптувати інноваційні стратегії ТНК до умов вітчизняних підприємств; розробляти ефективні організаційні структури управління інноваційною діяльністю
Знати інструменти та основні фази управління інноваційними процесами в ТНК; застосовані на практиці методи управління підривними та відкритими інноваціями; особливості маркетингу нововведень в ТНК;	Вміти виявляти резерви прискорення інноваційних процесів та зниження витрат на їх здійснення
	На основі даних розробляти плани-проекти та сприяти їх здійсненню в сучасних ринкових умовах
	Вміти виконувати обов'язки члена інноваційних команд;

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОГО ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 1. Наукові основи інноваційної діяльності

Основи теорії інноватики. Поняття інновацій та їх класифікація. Складові інноватики. Основні етапи розвитку інноватики. Інновації та підприємство.

Роль сфери науково-дослідних робіт у сучасній економіці. Основні показники науково-технологічного розвитку країн. Технологічні уклади та їх еволюція. Інноваційна інфраструктура та її основні ланки. Економіка знань та її складові.

Суть і основні закономірності інноваційного процесу. Концепції «життєвого циклу» інновацій. Джерела інноваційних можливостей. Моделі інноваційної діяльності. Принципи творчості. Причини провалу нововведень. Комерціалізація інновацій.

Державне регулювання інноваційної діяльності. Багаторівневий підхід до управління інноваціями. Формування і розвиток ринку нововведень. Методика формування та види макроінноваційних стратегій. Державні науково-технологічні пріоритети та критичні технології. Основні інструменти державної інноваційної політики.

Тема 2. Особливості інноваційної діяльності в міжнародних корпораціях

Суть і система законів інноваційної діяльності. Визначення закону інноваційної діяльності. Базові інноваційні закони. Закони ефективних інновацій. Галузеві інноваційні закони.

Базові закони інноваційної діяльності. Закон часу реалізації інновації (Літтла). Кількість об'єктів в інноваційному процесі. Контроль кількості об'єктів в інноваційному процесі. Закон варіації інновації. Визначення критичного ресурсу. Фактори затримки інноваційних проектів. Імперативи закону варіації інновацій. Математичне визначення закону варіації (відхилення) інновації (рівняння Полачека-Кінчина).

Тема 3. Інноваційний менеджмент в системі управління міжнародними компаніями

Роль інновацій у розвитку транснаціональних корпорацій (ТНК). Сутність творчості у міжнародному бізнесі. Сутнісна характеристика інноваційної діяльності ТНК. Трьох етапний інноваційний процес в ТНК. Сучасні можливості інноваційного розвитку ТНК. Ключова роль інновацій в органічному зростанні ТНК та створенні цінності. Уникнення "товарної катастрофи". Дифузія нововведень в ТНК. Успішність інновацій ТНК. Інноваційний розвиток ТНК. Поєднання інноваційної і операційності діяльності

Тема 4. Планування інноваційної діяльності в міжнародних компаніях..

Фактори планування інноваційної діяльності ТНК. Зовнішні фактори: конкуренція, попит, виробничо-технічні умови. Внутрішні фактори інноваційної діяльності. Географічні фактори формування і розвитку ринків нововведень. Агностичний інноваційний маркетинг.

Інноваційні стратегії ТНК. Поняття інноваційної стратегії та їх типи. Технологічні та ринкові інноваційні стратегії.

Тема 5. Організація інноваційної діяльності в міжнародних компаніях

Визначення та класифікація інноваційних рішень. Особливості інноваційних рішень. Творчий характер інноваційних рішень. Ризики інноваційних рішень. Ключові складові інноваційних рішень: виконання, вартість, час.

Зміст та основні етапи прийняття інноваційних рішень. Постановка задачі. Підготовка. Фрустрація. Інкубація. Озаріння. Перевірка ідеї. Реалізація ідеї. Гальмування творчості.

Змістовий модуль 2

Особливості здійснення міжнародного інноваційного менеджменту

Тема 6. Управління інноваційними проектами в міжнародних компаніях

Організаційні структури управління інноваційною діяльністю ТНК. Матричні структури. Функції основних підрозділів ТНК у забезпеченні інноваційного розвитку: досліджень і розробок, маркетингу, продаж і обслуговування, виробництва, фінансів. Еволюція організаційних структур управління корпоративними інноваціями. Науково-технічні підрозділи. Квазісамостійні форми інноваційної діяльності ТНК: науково-

технічні організації, внутрішні венчури. Побудова конструктивних функціональних інноваційних структур.

Тема 7. Фінансування інноваційного розвитку міжнародних компаній

Стратегічне керівництво інноваціями в ТНК. Розробка і впровадження інноваційної стратегії. Роль вищого менеджменту в інноваційному розвитку ТНК. Встановлення відповідальності за інноваційну діяльність. Розподіл ресурсів і оцінка ризиків. Створення системи показників для оцінки інновації. Винагорода за інновацію

Тема 8. Ефективність інноваційної діяльності міжнародних компаній.

Загальна характеристика корпоративних інноваційних проектів. Визначення інноваційного корпоративного проекту та їх класифікація. Роль проектів в інноваційному розвитку ТНК. Основні характеристики проектів. Основні фази інноваційних корпоративних проектів. Концепція інноваційного проекту

Тема 9. Перспективи міжнародного інноваційного менеджменту.

Дилема інноватора. Підтримуючі та "підривні" інновації. Ключові характеристики "підривних" інновацій та методи їх розпізнавання. Випереджаючий характер розвитку технологій. "Підривні" інновації та інвестиції. Вплив "підривних" інновацій на невдачу компаній. Неможливість протистояти напору "підривних" інновацій стандартними інструментами традиційного менеджменту.

Тема 10. Стратегічне співробітництво та захист інновацій

Стратегічні інновації міжнародного бізнесу у XXI столітті. Інновації-ключовий фактор зростання ТНК. Шкала інноваційних можливостей. Стратегічна інновація ті її складові. Сучасні моделі управління інноваціями в ТНК. Система пропозиція. Команди безперервного удосконалення. Політика відкритих дверей. Венчурні команди. Інкубатор ідей. Інноваційні команди. Каталізатор інновацій. Принципи удосконалення системи управління ідеями в ТНК.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 4.1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума балів для зарахування дисципліни - 60 балів); та екзамен – 40 балів.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за накопичувальною 100-бальною системою за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методики проблем, що розглядаються;
 ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
 ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки. Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності індивідуального завдання студента встановленим вимогам до повноти розкриття питання, правильності та послідовності розрахунків. Аналітичні завдання повинні мати обґрунтовані та чіткі висновки, які засновані на результатах відповідних розрахунків. Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання поза аудиторної Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення екзамену (див. Табл. 4.1).

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 4.1). Та складається з балів за іспит (40) та поточної успішності під час вивчення дисципліни.

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 4.1

Розподіл балів за тижнями

Назви змістових модулів і тем	Кількість балів									
	денна форма									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи міжнародного інноваційного менеджменту										
Тема 1. Наукові основи інноваційної діяльності	6									
Тема 2. Особливості інноваційної діяльності міжнародних корпораціях		6								
Тема 3. Інноваційний менеджмент в системі управління міжнародними компаніями			6							
Тема 4.				6						

Планування інноваційної діяльності в міжнародних компаніях											
Тема 5. Організація інноваційної діяльності міжнародних компаніях					6						
Змістовий модуль 2 Особливості здійснення міжнародного інноваційного менеджменту											
Тема 6. Управління інноваційними проектами в міжнародних компаніях						6					
Тема 7. Фінансування інноваційного розвитку міжнародних компаній							4				
Тема 8. Ефективність інноваційної діяльності міжнародних компаній.								7			
Тема 9. Перспективи міжнародного інноваційного менеджменту.									6		
Тема 10. Стратегічне співробітництво та захист інновацій									6	7	
<i>Усього балів</i>		6	6	6	6	6	4	7	12	7	
Іспит	40										100

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 4.2.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно
1 – 34	F	

5. Рекомендована література**5.1. Основна**

1. Антонюк Л.Л., Поручник А.М., Савчук В.С. Інновації: теорія механізм розробки та комерціалізації: Монографія. – К.: КНЕУ, 2003. – 394с.
2. Василенко В.О., Шматько В.Г. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, Фенікс, 2003. – 440с.
3. Краснокутська Н.В., Гарбуз С.В., Інноваційний менеджмент: Навч.метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни. – К.: КНЕУ, 2005. – 276с.
4. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник. – К.:КНЕУ, 2003. – 504с.
5. Панченко Є.Г. Міжнародний менеджмент: Навч. метод. посіб. для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2004 – 468с.
6. Руденко Л.В. Транснаціональні корпорації: Навч.-метод. посіб для самост. вивч. К.КНЕУ, 2004. – 227с.

Додаткова література

1. Адаманова З.О. Инновационная стратегия экономического развития в условиях глобализации: Монографія. – Симферополь: Крымскоеучебно-педагогическое государственное издательство, 2005 – 504с.
2. Балабанов И.Т. Инновационный менеджмент. – СПб.: Питер, 2000. – 320с.
3. Бирла М. Вам посылочка от FedEx: Модель феноменального мирового лидера грузоперевозок/ Пер.с англ. – М.: Эксмо, 2007. – 240с.
4. Вайз Д. Google.Прорыв в духе времени/ Пер. с англ. – М.: Эксмо, 2007.- 368с.
5. Валдайцев С.В. Управление инновационным бизнесом: Учеб.пособие. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001.- 402с.
6. Гейтс Б. Бизнес сл скоростью мысли. Изд. 2-ое, испр./ Пер. с англ. М.: Изд.-во ЭКСМО-Пресс, 2001 – 480с.
7. Гарстнер Л. Кто сказал, что слоны не умеют танцевать? Возрождение корпорации IBM: взгляд изнутри/ Пер. с англ. – М.: Альпина-Паблишер, 2003.- 320с.

8. Гон К., Ризф. Гражданин мира/ Пер. с фр. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2005. – 320с.
10. Гончарова Н.П., Перерва П.Г. Маркетинг инновационного процесса: Учеб.пособ. К.: ВИРА-Р, 1998.- 320с.
11. Гроув Э. Выживают только параноики. Как использовать кризисные периоды, с которыми сталкивается любая компания/ Пер. с англ. – М.: Альпина Паблшер, 2003. 200с.
12. Деарлав Д. Бизнес путь: Билл Гейтс. 10 секретов самого богатого в мире бизнес-лидера. – СПб.: Издательство «Крылов», 2003 – 208с.
13. Деарлав Д. Бизнес путь: Ричард Бренсон. 10 секретов лучшего в мире создателя бренда. – СПб.: Издательство «Крылов», 2003. 192с.
14. Делл М. От Dell без посредников: стратегии, которые совершили революцию в компьютерной индустрии/ Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2004. – 230с.
15. Дорофиенко В.В., Колосюк В.П. Инновационный менеджмент и научно-техническая деятельность: Учебн. пособ. – Донецк, 2001.- 270с.
16. Друкер П. Як забезпечити успіх у бізнесі: новаторство і підприємництво /Пер. с англ. – К.: Україна, 1994. – 319 с.
17. Инновации в бизнесе / Пер. с англ.. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. – 189 с.
18. Инновационный менеджмент: концепции, многоуровневые стратегии и механизмы инновационного развития: Учеб.пособие, 2-изд. перераб., доп. – М.: Дело, 2006.-548с.
19. Коллинз Дж. От хорошего к великому / Пер. с англ. – СПб.: Стокгольменская школа экономики в Санкт-Петербурге, 2001. – 286с.
20. Креативное мышление в бизнесе / Пер. с англ.. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. – 228 с.
21. Кристенсен К.М. Дилемма инноватора / Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2004. – 239с.
22. Лайкер Дж. DaoToyota: 14 принципов менеджмента ведущей компании мира/ Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2005.-402с.
23. Лутц Р. 7 законов Крайслер/ Пер. с англ. – М.: Альпина Паблшер, 2003.- 284с.
24. Льюис М. Новейшая новинка. История Силиконовой долины / Пер. с англ.. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2004. – 384 с.
25. Майкл Л., Джеймс В., Кимберли В.Х. Стремительные инновации / Пер. с англ. – К.: CompetitionGroup, 2006.-350с.
26. Магн Д. Жесткий Форд. Билл Форд и битва за возрождение легенды американского автомобилестроения / Пер. с англ. – М.: ООО «НД Вильямс», 2007.- 368с.
27. Меджи Д. Путь компании JohnDeere: Эффективность, проверенная временем / Пер. с англ.. – Днепропетровск: БалансБизнес Букс, 2007. – 256 с.
28. Мерриден Т. Nokia: секреты самой быстро растущей компании в мире / Пер. с англ.. – М.: Смарт Бук, 2008. – 176 с.
29. Монден Я. Система менеджмента Тойоты / Пер. с англ. – М.: Институт комплексных стратегических исследований, 2007. – 216 с.
30. Морита А. Сделано в Японии/Пер. с англ. – М.: Прогресс , 2007.- 413с.
31. Паккард Д. Путь HP. Как Белл Хьюлетт и я создавали нашу компанию / Пер. с англ.. – М.: Акваринарная книга, 2008. – 224 с.
32. Рыжов К.В. 100 великих изобретений. – М.: Вече, 2007. – 528 с.

33. Такер Р.Б. Инновации как формула роста. Новое будущее ведущих компаний / Пер. с англ. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес» 2006. – 240с.
34. Управление высокотехнологичным бизнесом / Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. – 256 с.
35. Управление инновациями / Пер. с англ.. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2008. – 237 с.
36. Уэлч Дж. Победитель / Пер. с англ. – М.: АСТ: АСТ МОСКВА: ХРАНИТЕЛЬ, 2007. – 443 с.
37. Уэлч Дж. Джек. Самая суть/ Пер с англ. М.: ООО «Издательство АСТ», ООО «Транзиткнига» 2007. – 474с.
38. Харрингтон Дж., Воул Ф. Совершенство управления знаниями / Пер. с англ. – М.: РИА «Стандарты и качество», 2008 с. – 272 с.
39. Чирков В.Г. Из истории методологии оценки эффективности новой техники. – К.: «Феникс», 2008. – 160 с.
40. Шумпетер Й. Теория экономического развития (исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры) / Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1982. – 455 с.
41. Эндрю Дж.П., Возврат на инновации: практ. рук.по управлению инновациями в бизнесе. – Минск: ГревцовПаблицер, 2008. – 304 с.
42. Янг Дж. С. і Кона. Стив Джобс / Пер. с англ. – М.: ЭКСМО, 2010. – 164 с.

5.3. Інформаційні ресурси

- 1.Сайт Міністерства фінансів України URL: <https://mof.gov.ua/uk>
- 2.Сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України URL: <http://www.me.gov.ua>
- 3.Сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua>
- 4.Сайт Державного комітету статистики України [URL: <https://ukrstat.org/uk>
- 5.Сайт вільної енциклопедії Вікіпедія.URL: <http://ru.wikipedia.org/wiki>
- 6.Сайт журналу інтелектуальної еліти „Персонал”. URL: <http://www.personal.in.ua/>
- 7.Інтернет-портал для управлінців. URL:<http://www.management.com.ua/>
8. Административно-управленческий портал. URL: <http://www.aup.ru/management/>
9. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Стратегічний менеджмент. URL: <https://pns.hneu.edu.ua/enrol/index.php?id=5359>